

PRILOG
KOLOKVIJ O BRIBIRU

Bribir je davno privukao pažnju arheologa te je još koncem prošlog stoljeća na Bribirskoj glavici bio planiran arheološki zahvat. Međutim, iskrsele su poteškoće, koje su po naravi bile različite, tako da se zahvatu pristupilo tek godine 1913. pod rukovodstvom Hrvatskog starinarskog društva u Kninu, uz obećanu stručnu pomoć Centralne komisije za čuvanje spomenika u Beču, koja nije bila efikasna. Tada je otkriven segment zidova stare Varvarije s vanjske strane i napravljeno je nekoliko sondi na površini Glavice. Sve je to prekinuo I svjetski rat god. 1914. U razdoblju između prvog i drugog svjetskog rata ništa nije dalje učinjeno, iako je bilo nekoliko pokušaja da se istraživanja nastave.

Godine 1951. prijedlog za nastavak istraživanja podnio je direktor Muzeja hrvatskih starina u Splitu obrativši se tadašnjem Koordinacijskom odboru arheologa FNRJ i u tu svrhu pročitao referat na zasjedanju Odbora u Ljubljani 17. XI 1951, koji je štampan u Zborniku zaštite spomenika kulture III/1. Predlagač je tražio da istraživanje dobije savezni karakter, što je bilo usvojeno, ali ubrzo su takvi savezni zadaci obustavljeni, i prijedlog je opet pao u vodu.

Kako se na problem zahvata na Bribirskoj glavici više nije zaboravljalo nastojalo se raščistiti pitanje privatnih zemljišnih čestica na površini Bribirske glavice, koje smo dali pod nadzor Konzervatorskog zavoda za zaštitu spomenika Dalmacije. U času kad smo nastojali naći odgovarajući put za nesmetano istraživanje, javio se seoski paroh prota Božidar Magud Institutu za nacionalnu arheologiju u Splitu s viješću da će popravljati u ratu stradalu parohijsku crkvu sv. Joakima i Ane, pa se mogu u njoj vršiti prethodna istraživanja. Pokusno iskopavanje u jesen 1959. urodilo je već drugi dan rezultatom koji se očekivao i pronađene su tri apside starije crkve. Ovaj momenat je iskorišten kao poticaj planskom nastavku istraživanja na Bribirskoj glavici. O pripremnim radovima, organizaciji i počecima zahvata obavijestili smo ukratko u Starohrvatskoj prosvjeti br. 8-9, Zagreb 1963, str. 270-272, a nakon toga na tom polju nije bilo mnogo značajnih promjena. Svakako je vrijedno naglasiti da je episkop sjevernodalmatinski g. Stefan Boca bio prema našem pothvatu vrlo susretljiv, te nam je ustupio crkvene zemljišne česti-

ce uz simboličnu naknadu, koja se sastoji u popravku zvonika. Materijalnu pripomoć za istraživanje daje Republički fond za naučni rad, a za konzervaciju pronadenih arhitektura davao ju je Savezni sekretarijat za prosvjetu i kulturu zajedno s Republičkim fondom za unapređivanje kulturnih djelatnosti, kao i Skupština općine Šibenik dok Jugoslavenska akademija nije više u stanju da pothvat materijalno podupire.

Rezultati zahvata raznovrsni su i mnogobrojni, a kako još nije moguće da se objavljuju sistematski jer se čeka na cjeline, to je Savjet Instituta za nacionalnu arheologiju u jesen 1965. donio zaključak da se javnost informira o dosadašnjem radu na kolokviju koji bi se održao u Splitu na početku godine 1966. Tako je 14. I 1966. u prostorijama Muzeja grada Splita pod predsjedanjem i uz uvodnu riječ predsjednika Jugoslavenske akademije akad. G. Novaka kolokvij i održan. Savjet Instituta donio je naknadno odluku da se referati štampaju kao posebni dodatak glasilu Instituta, s tim da se načini veći broj separatnih otisaka, koji će služiti za informaciju onima kojima nije bilo moguće da prisustvuju kolokviju.

Referati su održani redom kojim su ovdje izneseni.

1. Akademik Stjepan GUNJAČA »Strateško i historijsko-arheološko značenje Bribira«
2. Prof. dr Josip KOROŠEC »Bribir u prahistoriji«
3. Prof. dr M. SUIĆ »Bribir (Varvaria) u antici«
4. Akademik Stjepan GUNJAČA »Nalaz srednjovjekovnih arhitektura na Bribiru«
5. Mr Dušan JELOVINA »Tri starohrvatske nekropole na Bribiru«
6. Dasen VRŠALOVIĆ »Starohrvatska nekropola pred ulazom u staru Varvariju i njena konzervacija«
7. Zlatko GUNJAČA »Uklapanje Bribira kao kulturnohistorijskog spomenika u turizam šibenskog područja«.